

SEMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMĂNALĂ

COLABORATORI: I. Adam., I. Agârbiceanu., N. N. Beldiceanu., Borcia., Boteni., Al. Doinaru., N. Dunăreanu., Elena Farago., G. Gane., Em. Gârleanu., G. Herz., Constanța Hodoș., G. Lazăr., G. M. Murgoci., G. Murnu., D. Nanu., G. Oancea., C. Osiceanu., P. Papahagi., Ecaterina Pitiș., St. Pop., A. Popovici-Bănățeanu., P. Protopopescu., I. Răducanu., Radu Rosetti., G. Rotică., L. Russu., C. Sandu-Aldea., I. Scurtu., I. U. Soricu., Artur Stavri., C. Teodorescu., G. Tutoveanu., G. Vâlsan., ș. a.

SUMARUL: *I. Tohăneanu.* — Câteva cuvinte asupra învățământului clasic la noi *G. Orleanu.* — Se sbate marea (poesie), *G. Tutoveanu.* — De unde știi? (poesie), *I. Scurtu.* — Naționalism sau democrație de Aurel C. Popovici. *N. Davidescu.* — Fiat Lux (poesie) *I. Joldea Rădulescu.* — Strofe de Mai (poesie), *I. Sân-Gorgiu.* — Pastel (poesie), *Cronica.* — Informațiuni literare și artistice din țară și din străinătate. *Răspunsuri.*

Câteva cuvinte asupra învățământului clasic la noi

Se agită din nou problema învățământului secundar. Fapt necontestat: școala secundară ne-a corăspuns așteptărilor. Caractere hotărâte în lupta vieții, elemente pozitive pentru stat și pentru neam n'a produs încă școala secundară. Din potrivă. Roadele instrucțiunii și educațiunii actuale par a fi dezaastroase. Șirurile de elevi, cari năvălesc pe largile porți ale lumii, sunt tot mai nepregătite atât sub raportul intelectual cât și—mai ales—din punctul de vedere al educațiunii morale.

Simptom trist pentru prezent și foarte îngrijitor pentru vremea care va veni.

Firesc eră deci, ca oamenii de bine să cerceteze de aproape și să caute lecuire acestei stări șubrede.

S'a insistat în special asupra învățământului clasic; în contra lui s'a ridicat de mult acuzarea.

Nemulțumirea contra lui mocniă de multă vreme; la congresul de limbi moderne și clasice ținut acum doi ani la Craiova, pe când un

sirălucit pricepător al clasicismului arată nemăsuratul bine pe care ni-l poate aduce nouă mai ales clasicismul antic și-l apără cu căldură apostolică, am văzut unda puternică în potriua învățământului clasic.

Dar m'am convins cu durere, că judecătorii, cari ascultaseră apărarea, erau cu totul necompetenți.

Se ridicaseră acolo și protestări contra *imoralității*, culturii clasice, care ne-ar învenina sufletele noastre neprihănite și purificate în literatura romanelor moderne. Vorbea atunci nepriceperea și simplitatea în toată candoarea sa!

De curând din nou s'au auzit glasuri — și de rândul acesta foarte competente — în potriua învățământului clasic. Pe bună dreptate. Căci în acest învățământ se puseseră mari nădejdi pentru formarea unei sâme de elemente alese.

Astăzi? Se recunoaște chiar de către cei mai fervenți apărători ai clasicismului, că rezultatul învățământului clasic la noi *este nul*.

Motivele?

Au socotit unii, că marea vină o poartă actuala organizare a cursului superior de liceu.

Universitatea n'a fost încă în stare să formeze un curent pentru clasicism — au afirmat alții.

Credem, că nu ~~aci trebuie cercetat~~ *isvorul răului*.

În dreptate, intenția legiuitorului — ramificând cursul superior al liceului — n'a putut fi decât nobilă. Nu poate fi socotită trifurcarea drept o „zăpăceală“ (Noua Rev. Rom. 23. Vol. 7). Legiuitorul din 1898 a voit de sigur să întărească clasicismul.

Dănsul a construit însă numai codul învățământului, a scheletizat numai sistemul. Rămânea de împlinit partea cea mai delicată: aplicarea și însuflețirea sistemului.

Nu legiuitorul poartă deci vina, ci toți cei cari n'au însuflețit codul, n'au știut să *formeze* suflete pentru clasicism în cursul *inferior* al liceului. Iar un suflet clasic nu se poate forma câtă vreme, profesorul n'are un suflet mare, din a cărui căldură să adape plăpândeale suflete în *devenire* ale elevilor.

Rezultă în mod logic de aci, că părerea a doua: „Universitatea n'a putut forma un curent pentru clasicism, căci ne dă profesori secundari nepregătiți“ — este fundamental greșită.

Cum eră să înjghebe Universitatea curentul? Și mai ales cu cine? Cui anume să propovăduiești la facultate cultura clasică? Nu este pământ în care să împrăștii semânța. Sau este pământ lutos, nu încolțește. La secția clasică a Facultății de litere este un singur ascultător în anul întâiu. Șovăelnic și acesta, căci în jurul său un câmp de gheață se în-

tinde fără hotare și în pustiul acesta nu mai zărește nici un călător spre tărâmul clasicismului. *Solus est turba.*

Care profesor universitar ar putea în asemenea condițiuni să pună în mișcare un curent nou?

Pământul bun, negru, miezos este la începutul școlii secundare. Aci trebuie îngrijit răsadul. Pare însă că se propovăduiește cu atâta dragoste cuvântul strămoșilor de pe malurile blondului Tibru, încât absolvenții liceului repede de tot trimit pe Vergil, Homer și tovarăși *ad inferos*.

„Profesorii de limbi clasice ies puțin pregătiți din facultate?”

O afirmație nesprijinită pe adevăr. Poate că profesorii de limbi clasice *eșiau* pasă-mi-te deunăzi nepregătiți. Acum la ori ce caz ies mult mai bine pregătiți decât pe vremuri. Este aceasta o notă bună pentru facultate, căci la Filologia clasică sunt numai doi profesori. Dânșii au să se gândească ce să-ți dea mai întâi și mai pe urmă, în cele câte-va luni în cari studentul ascultă cursuri universitare. Un singur profesor face cursuri de gramatică istorică, interpretare, literaturi, seminar și corectează și temele studenților!

Și totuși în Universitate nu există îndemnul bun?

Alte picini ne-au adus aci. Arîume:

a), Una a trecutului,

b). Alta a prezentului.

a). Noi n'am avut o tradiție clasică.

Sufletul stratului cult al societății noastre este cu desăvârșire strein de lumea clasică.

S'a văzut aceasta cu ocazia reprezentării «Electrei» la Teatrul național. Publicul n'a înțeles piesa, n'a simțit-o și deci n'a putut-o gusta. Probabil umbra lui Sofocle un moment chemată pe scenă s'a coborât pentru totdeauna în lumea sfințelor Umbre.

b). N'am avut și avem numai câți-va buni profesori de limbi clasice.

Aici este buba răului. Facultatea și-a putut da încă destui profesori însuflețiți, fiindcă n'a avut materia primă, n'a primit suflete plămădite și încălzite din liceu.

Aci domnește în majoritatea cazurilor o indolență condamnată. An de an profesorul de latinește traduce în indiferența generală a clasei aceleași teze, pe cari dânsul le-a tradus cu atâția ani în urmă ca elev. Ce interes pune profesorul în moartele litere, al căror miez s'a irosit? Și mai ales de unde poate sorbi dânsul căldura, care să dea aripi cuvântului, să radieze și să facă să incolțească în sufletele primitoare ale elevilor dragostea tot mai mare și entuziasmul pentru minunata lume clasică?

Suflete stinghere și uscate nu ne vor da nici odată oameni hotărâți și înclinați la muncă.

Profesorul de limbi clasice trebuie să fie purtător de cuvânt, care să zburcească din plenul cald al convingerii sale, să pătrundă în launtru ușor de înrăurit al elevilor și să producă astfel acel murmur de plăcere, care plutește în atmosfera unei clase după o lecție câștigată.

Binecuvântată fie țărâna dascălului, care se pricepea să învâle sufletele noastre de copii în prisosul sufletului! La început licăria, se umezia apoi, se aprindea în urmă, textele latinești se mișcau, înțesu prindea forme, învia. Era acolo o sărbătoare a muncii, — și de mulțumire ochii dascălului râdeau.

Astfel de profesori de limbi clasice ne trebuie!

De unde unde nu, școlarii vor trece cu ochii închiși și cu urechile bine astupate pe lângă cele mai frumoase creațiuni ale antichității clasice. Absolvenții liceelor vor privi cu păreri de rău atâția ani pierduți în urmă și se vor depărta ca de un vis urât de propria lor copilărie întunecată pe băncile școlii.

*

Ar fi mijloc de îndreptare?

La examenul de capacitate pentru limbile latină și greacă să nu se admită decât licențiați în filologia clasică. Și mai ales pentru cei cari vor să aibă limba latină ca obiect secundar. Aceștia vor predă latina în cursul inferior.

Dar *tocmai aci* trebuie ca profesorul să aibă entuziasm pentru obiectul său, căci aci, în cl. III-IV se formează sufletul copilului; aci îl poți ridica spre clasicism sau îl poți înstreina.

Să nu slujească latina ca obiect secundar la capacitate pentru *a se umple* un anumit număr de ore, căci atunci vom aștepta mult și bine să se nască un curent pentru clasicism. Nu cu câteva luni înainte de capacitate se poate învăța limba latină pentru a deveni profesor, ci se muncești ani de-arândul pentru a'i culege zi cu zi frumusețile și pentru a'i dobândi dragostea. Un bun profesor de latină va câștiga din prima oră pe elevii săi. N'ai încălzit din prima zi clasa III începătoare, ai pierdut un șir de vieți pentru clasicism. Trebuie căldură și lumină multă, soare mult să lumineze sufletul elevului, să germineze, să vlăstărească, și să înflorească, să lege rod, să împrăștie la rândul său semanța proaspătă. Trebuie format firisorul de apă, întărit, sprijinit; aceasta va scobi printre lespezi, va crește, se va umfla, va mușca din malurile strâmte lărgind matca de astăzi pomestită, va spinteca stăvilarele nepăsării și va zburci la larg.

Va fi aceasta spre binele neamului. Căci noi n'avem încă o cultură *a noastră*. Sântem tocmai în zorul prefacerii; am mai luat de pe la megieși, dar șovăim încă, ne pipăim temelia așezământului de mâne. Temelia trainică nu ne-o poate da însă decât o strașnică cultură clasică. Iar această cultură clasică ne-o putem importa, cum am importat legislația și moda și ori-ce față a ființei noastre, exterioară de patru zeci de ani încoace. Am purtat destul rolul de sclavi chiar sub forma culturală!

N'o putem trezi această cultură clasică nici sub formă de bibliotecă clasice, căci se vor colbui cărțile în rafturi așteptându-și cetitorii.

N'o putem trezi nici cu nesfârșita serie de suplinitori, cari trec azi pe la catedre grăbiți și nu poate fi astfel o continuitate în modul de predare.

Putem însă trezi și formă curentul clasic atât de trebuincios ființării noastre de mâne printr'o strașnică pregătire a elementelor viitoare, altfel se comite un *păcat* față de copii, cărora le răpim timpul fără nici un folos pentru sufletul lor și o *impietate* față de cultura clasică, pe care postumi recunoscători o tolerăm de milă la masa învățământului nostru, aruncându-i silnici fărâmituri uscate. Neexistând acum de fapt, să decretăm și de drept înlăturarea învățământului clasic. Pe urmă — ne vom mai gândi. *Erit poenitentiae tempus.*

Ioan Tohăneanu.

SE SBATE MAREA.....

*Se sbate marea'n valuri
Pe prunduri și de stânci,
Să treacă peste maluri
Cu undele-i adânci.*

*Și geme, clocotește,
Coprinsă de fiori;
Val dupe val, cum crește,
Cu frunțile în nori!.....*

*Ai crede că tot globul
De-apururi va copri
Pe când din lanțuri robul
Incearc'a se desprinde.*

*Iar soarele coboară
Pe clină, tot mai mult,
Incununând de pară
Al apelor tumult.*

*— Au svârcolirea mării
La ce folos îndrumă?
Doar necoprinsul zărei
Albitu-s'a de spumă.*

*Ca'n frământări oceanul,
Te lupți și mai amarnic
Gândirilor limanul
S'ajungi. — Dar e zadarnic.*

*Incătușat ca dânsul
Nu afli adevărul,
Și când se svântă plânsul
Albește'n tîmple părul*

Diep 1904.

G. Orleanu.

DE UNDE ȘTII ?

*De unde știi atât de bine oare
Cumplitu-mi dor, și-l cânti cu-atâta foc,
De stau nahlapii Bistriței pe loc
S'asculte glasul tău, privighetoare?*

*De unde 'mi știi atât de bine oare
Povestea mândr'a primului noroc,
Și-o spui acum, cu grai de prooroc,
Sub cer senin, în bolți tremurătoare?...*

*Când vor pleca fantasticii cocori.
Și n'or mai fi nici cântece nici flori,
Și toamna'n lozii va pătrunde iarăși*

*Plângând prin ramuri jalnicu-i prohod;
De ce nu poți și-aiunci să-mi fii tovarăș,
Tu, cel mai sfânt al dragostii rapsod ?*

G. Tutoveanu.

NAȚIONALISM SAU DEMOCRAȚIE

— O critică a civilizațiunii moderne —

DE

AUREL C. POPOVICI

Sub acest titlu, d. Aurel C. Popovici strânge, într'un volum, parte mare din articolele d-sale, publicate mai întâiu în revista «Semănătorului», adăogându-le câteva inedite. Precum constată autorul însuși, cartea d-sale cuprinde o critică a civilizațiunii moderne, mai ales sub raportul politicei, al filosofiei religioase morale și al răspândirii cunoștințelor în tinerime și în public. Dar problemele, extrem de interesante, pe care le tratează d. Aurel C. Popovici, se referă în chip special la viața noastră politică și socială. Astfel, opera câștigă o îndoită importanță pentru cărturarul român.

N'am citit nimic asupra cărți d-lui Aurel C. Popovici, deși ea s'a tipărit de aproape o lună; iar autorul are o seamă de admiratori fanatici și dușmani câtă frunză și iarbă ori mai bine zis... câtă cerneală și hârtie. Intr'adevăr, nu apărea articol de a-l d-sale în „Semănătorul“, fără ca să provoace o avalanșe de polemice. În privința asta au rămas de pomină răspunsurile d-lui C. Stere, cel mai aprig adversar de idei al d-lui A. C. Popovici, pe care de groază, de sigur — l-a asemănat cu'n „vulcan în plină erupțiune“.

Dar poate că adversarii concepțiunilor, pe cât de originale, pe atât de puternice, ale d-lui Popovici, vor fi studiind cartea cu deamă-nuntul, vor fi „puricând-o“, ca să ne dea și dânsii un volum de răspunsuri. Dacă ar fi așa, n'ar fi rău de loc. Discuțiunile de idei, chiar și cele mai violente, sunt de preferit tuturor sforilor și cancanurilor personale.

În orice caz, este caracteristic că nu s'a scris încă nimic despre cartea cea mai nouă a uneia din cele mai viguroase individualități în viața politică a neamului românesc de pretutindeni. Și faptul se explică. D-l Aurel C. Popovici face parte din rasa restrânsă a marilor cugetători tăcuți, închiși în sine, cari isbucnesc foarte rar, dar cu atât mai zguduitor, iar atuncea se face în jurul lor tăcerea... uimirii. Se miră lumea, deprinsă cu zaharicale intelectuale ori literare, de unde se prăvălesc, fulgerile și trăsnetele, furtunile și șuvoaiele de argumente ale uriașului... nepopular.

*

În tăcere, în izolare de sihastru cu o abnegațiune unică în felul ei, d. Popovici a meditat un sfert de veac asupra problemelor vitale

ale civilizației moderne, în legătură cu desvoltarea spiritului public la noi. Astăzi, când totul s'a încheiat într'un sistem de granit, d-sa nici nu mai are răbdare să argumenteze, ci afirmă categoric. Dar numai simandicoșii științifici, numai Don Juanii cugetărei politice s'ar putea formaliză de această atitudine hotărâtă a omului care a închinat o viață întreagă cercetătorilor asupra vieții obștești, asupra adevărului, de care nu face niciodată paradă.

În Apus, oamenii de temperamentul și de valoarea masivă a d-lui A. C. Popovici sunt primiți cu respectul întregii lor personalități, până și de aceia cari nu le admit felul de a vedeă. Acolo există, ca o supremă cucerire a culturii sufletești, înțelegerea pentru marile individualități umane.

La noi, d. Popovici va fi înțeles și respectat, cu opera sa abia pe încetul, pas cu pas, moment cu moment. Târziu de tot se va dumeri obștea cetitorilor, deprinși cu clișeele moderne ale cugetărei politice, asupra întregului d-sale sistem.

Este, însă, o datorie a presei serioase și independente, să țină în curent publicului și cu fenomenele neobicinuite ale vieții intelectuale. Și este o necesitate ca tocmai spiritele profund și cinstit critice ale unui neam să găsească drum deschis către mintea celor mulți, cari unul fiecare pot judeca mai drept, decât toți împreună, în corul improvizat al așa ziselor «opiniuni generale».

Ar fi de lămurit încă un lucru, înainte de-a discuta mai deaproape ideile d-lui Aurel C. Popovici. Voi fi cu totul obiectiv, lăsând în această privință să ne vorbească autorul însuși. Ceea ce ne va spune, sunt confesiunile prețioase ale unui om întreg, cugetător întreg, Român întreg.

«Mai toți adversarii mei m'au acuzat pentru stilul «violent» față de ei și de amicii lor de idei. Iată ce ae am de răspuns: din junețea mea, de acum douăzeci și cinci de ani, asist, zi de zi, la o luptă crudă fără contenire, în contra credințelor și convingerilor mele celor mai scumpe, în contra tuturor idealurilor vieții mele întregi: ale mele, precum și ale altor 11 milioane 999.000 de Români și de creștini ca mine. De zeci de ani suntem batjocoriți, în fel și chipuri pentru «superstițiile noastre: suntem proclamați «obscuranțiști», în politică «reacționari» și «retrograzi». Ungurii se numesc slugi ale Vlenei, în România e vorba de «ișlicari» și de «strigoi» ai poporului. Un profesor universitar, un zoolog, a îndrăznit să ne spună, acum doi ani, într'o revistă din Capitală, că a pomeni de Dumnezeu este semnul celei mai crasse ignoranțe». Un alt «studiu», tot din regnul zdologic publică chiar acum, într'o revistă poporanistă un «studiu» asupra lui Haeckel! După ce înșiră naivități cu carul, falșifică, întocmai ca fanfaronul dela Iena, cre-

dințele iui Goethe, spunându-ne că numai ignoranții au religione. Cu alte cuvinte, de zeci de ani, neîntrerupt, savanți străini chiar și români dela Iași și București, ne proclamă, din înălțimea anatomiei comparate a pitecoizilor lor, pe noi, Românii toți, un neam de proști!

«Am tăcut ani și ani de-a rândul.. Dar douăzeci și cinci de ani am studiat, zi cu zi, chestiile fundamentale ale culturii. Și am găsit toate dovezile științifice pentru apărarea idealurilor mele și ale neamului românesc...

«Criticii mei își apărau opiniile și predilecțiile lor personale. Eu apar temeliile de existență națională, sufletul însuși a unui neam întreg. Ei porneau și pornesc din teorii streine, eu susțin tradiția națională și legile eterne ale vieții neamurilor pe pământ. Eu combat, în prima linie, doctrinele democrației sociale universale...

«Că ideile mele sunt diametral opuse părerilor multora, ale foarte multor Români moderni, îmi pare rău. Dar eu am avut totdeauna convingerea, că adevărul trebuie susținut în orice împrejurări. Pentru că numai o cultură întemeiată pe adevăruri are un viitor în lume, numai ea poate asigura existența și viitorul unui neam. O cultură fundată pe neadevăruri fie ele ori-și cât de scilpitoare și ademenitoare, trebuie să piarză pe ori și ce popor ce li se robește. Da, eu reprezint idei cu desăvârșire «reacționare». Pentru că «reacțiunea» reprezintă condițiunea eternă a culturii naționale: înțelepciunea istorică a neamurilor față cu poftetele și fantaziile indivizilor răzleți»...

Iată omul. Iată convingerile sale. Simțiri și gândiri izvoresc din adâncul sufletului, cu o sinceritate elementară. Ele sunt manifestarea unui substrat intelectual de pură rasă chiar și pentru aceia cari se exprimă, simțesc și gândesc altminteri, dar sunt sinceri ca și d. Aurel C. Popovici.

După icoana atât de limpede, pe care însuși autorul ne-o dă, în linii aspre, dar sigure, asupra personalității sale, ne vom lămuri mai ușor asupra ideilor ce dezvoltă, a soluțiilor pe care le încheagă.

I. Scurtu.

„FIAT LUX...”

*Am spus privighetorilor ca toate
Să prea-mărească talia-i ușoară,
Și florilor narcotice, să moară,
La parfumatu-i sin — de voluptate.*

*Cu lebedele grave și curate
Ce-au dus pe Lohengrin odinioară,
Am dus-o ca pe-un cîntec de vioară
Pe lacurile mele fermecate.*

*Am pus să crească'n cale-i trandafirii
Și, soră-a răsvrătitelor Walkyrii,
Din ceață pentru ea țesut-am rochii ;*

*Apoi în nopți de rodnică veghere
I-am dat viață cercuindu-i ochii
Cu lacrimi îstelate de himere.*

N. Davidescu.

STROFE DE MAI

*Când valul alb de peste luncă
Se zbate supt, topit de soare,
Și mii de raze călătoare
Din naltul cerului ne-aruncă,
Etern aprinșii ochi de pară,
—Străjeri ai bolților albastre—,
Nu simți că'n inimile noastre
Se naște-o nouă primăvară ?*

*Când doamna nopților visează
Dormind în patul ei de stele,
Când și-azi din cânturile mele
Speranțe noi se 'nfiripează,
De-aștept copila să-mi apară
La geamul plin de flori și glastre,
Nu simți că'n inimile noastre
Se naște-o nouă primăvară ?*

*Iubito, albă și senină
 Când noaptea'și legână pe lacuri
 Podoaba, atâtor mii de veacuri
 Scăldate'n trista ei lumină,
 Și n'păru-ți blond când scânteiază
 Ușorul colb de pietre scumpe,
 Nu-ți spune floarea ce se rumpe
 Că'n juru-ți se'mprimăvărează ?*

*Ci'ntr'un târziu, când din spre ape
 Coboară molcom zvon de-aripe,
 Când la izvorul unei clipe
 Stă veșnicia să s'adape,
 Un vers umil de'ngenuchează
 La poarta mândrelor castele,
 Nu'nlături albele perdele
 Să vezi cum pulberea de rază*

*Vrăjită când, de-o pată-albastră,
 De-un colț de cer senin, de soare,
 De-un pălc de raze călătoare
 Ce-ți bat sfielnice'n fereastră,
 Tu cați spre umezi ochii-mi iară
 Cugândă-și sorbi, să-iscoți din fire
 Nu simți că'n toat'a lor lucire
 S'aprinde-o nouă primăvară ?*

*Răsfrântă'n rouă plutitoare
 De-argintul viu de pe terase,
 S'aruncă'n scară de mătase
 Pe struna lui cuvântătoare...*

*O, câte-ar ști atunci iară
 Să-ți spue biet poetul-mire,
 De-ai vrea să'nveți c'a lui iubire
 E o eternă primăvară...*

PASTEL

*Pe deal stă curtea boerească
Părând o antică ruină,
Amurgu'n depărtări se luptă
Cu sulilele de lumină.*

*La margine de drum stau plopii,
Cu crengile încremenite,
Adoarme vântu'n zări aprinse,
Cu aripele ostenite*

*Pe drumul plin de praf, agale,
Se'ntorc plugari'n pâlcuri dese ;
Din văi cavalul sună tainic
Atâtea doruri ne'nțelese.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*S'aprint făcliile'nserării
Arar'tot una câte una,
Și in vestmântul lor de aur
Așteaptă să răsară luna*

Ion Sân-Giorgiu.

CRONICA LITERARĂ

Se știe că secțiunea cea mai însemnată și cea mai activă a Academiei Române este secțiunea istorică, ale cărei servicii pentru știința și cultura noastră sunt neprețuite.

În actuala sesiune a Academiei s'au ales, în locurile vacante ale secției istorice, d-nii Nicolae Iorga și T. V. Stefanelli, membrii activi și d-nii St. Longi-

nescu, I. Ursu și Al. Lepădatu, membrii corespondenți.

Dăm, în rândurile următoare, câte-vă informațiuni despre operele și meritele cari au deschis acestor scriitori porțile Academiei.

Niculae Iorga. A fost ales în locul regretatului Gr. Tocilescu.

Și-a început activitatea istorică acum

vre-o douăzeci de ani, cu scrieri de caracter istoric universal, în legătură cu cele din urmă manifestări ale expedițiilor cruciate.

A publicat în urmă studiilor și documente referitoare la Cruciade câștigându-și un renume european. De multă vreme, d. Iorga este socotit drept unul din cei mai de seamă cunoscători ai istoriei medicale, pe care o propune și la Universitatea din Capitală.

Dar d. Iorga este și cel mai productiv om de știință pe terenul istoriei românești. Ceea ce a făcut d-sa în această direcție, se știe și se prețuiește de toată lumea noastră cetitoare.

Prin cele aproape o sută de lucruri speciale — munca unei generații întregi, nu a unui singur om — d. Iorga a contribuit în măsura extraordinară la progresul studiilor istorice românești, de natură politică, culturală și literară.

Firește că, pe urma strălucitei sale activități istorice, d. Iorga era indicat, de mulți ani să ocupe scaunul academic și i s'a oferit abia în acest an.

T. V. Stefanelli a fost ales în locul regretatului dr. Augustin Bunea, marele istoric și fruntaș al Ardealului. Dar ca bucovinean, d. Stefanelli intră la Academie cu titlul de succesor al părintelui Marian, neuitatul folclorist din «țara fagilor».

Trăind, un timp îndelungat, ca magistrat, în Câmpulungul moldovenesc de odinioară, s'a îndeletnicit cu istoria acestui important centru de viață culturală românească, cercetând origina câmpulungeană a Calimachilor și a Mitropolitului Gavriil de Kiev.

D. T. V. Stefanelli este frate cu profesorul de teologie din Cernăuți, Juvenal Stefanelli.

Dânșii sunt fiii răzeșului de la Siret, al cărui chip stă zugrăvit pe tabloul ce reprezintă instalarea primului Mitropolit bucovinean, Teofil Vendela; tabloul se păstrează în frumoasa reședință metropolitană din Cernăuți.

D. T. V. Stefanelli este un contemporan, de care-l lega o strânsă prietenie, încă din timpul studiilor universitare la Viena. Noul Academician a și publicat o serie de amintiri interesante din viața poetului. Ele sunt risipite prin diferite reviste, dar vor apărea și în volum.

Astăzi, d. T. V. Stefanelli este consilier la Curtea de apel din Lemberg.

St. Longinescu — Specialist în materia dreptului roman și Românesc, d-sa ocupă cu distincție catedra dreptului român la Universitatea din Capitală. Tânăr încă d. Longinescu s'a remarcat prin o serie de studii originale asupra istoriei dreptului românesc și îndeosebi asupra vechilor noastre pravile de legi. A publicat o istorie a dreptului român și un studiu prețios despre «Pravila lui Vasile Lupu». După mult regretatul dr. George Popovici, cel mai de seamă specialist în știința vechiului drept românesc, d. Longinescu s'a impus ca o autoritate de primul rang în acest domeniu.

Ioan Ursu Profesor suplinitor de istorie universală, la Universitatea din Iași, a publicat o serie de serioase lucrări istorice, în românește, franțuzește și nemțește, foarte bine primite de criticii specialiști, români și străini. Amintim »Relațiile Moldovei cu Polonia, până la moartea lui Ștefan cel Mare»; »Die auswärtige Politik des Peter Rareș«. (Politica externă a lui Petru Rareș), »La politique orientale de Francois I-er«. Acum de curând, d. Ursu a editat »Historia turcesca« a lui Donado da Sezze, tipărit în italienește și un studiu asupra ei.

Al. Lepedatu Este cel mai tânăr membru corespondent al Academiei, ales în actuala sesiune, pentru secțiunea istorică. În cercurile istorice și literare e bine cunoscut și foarte apreciat pentru știința sa temeinică și pentru activitatea sa neobosită.

D. Lepedatu e secretarul «Comisiunii monumentelor istorice» de pe lângă ministerul instrucției publice. S'a distins în timpul din urmă prin numeroasele și îngrijitele articole istorice. apărute în

»Buletinul monumentelor istorice« publicație prețioasă, pe care o redactează el însuși.

După terminarea studiilor universitare, d. Lepădatu s'a dedicat exclusiv cercetărilor istorice românești, publicând, de vre-o opt ani încoace, monografiile și studii, cari i-au asigurat un loc de frunte între tinerii noștri istorici. Dintre lucrările d-sale amintim studiile despre »Radul cel Frumos«; »Vlad Vodă Călugăru«; Episcopia Strehaii «; »Damaschin Episcopul și dascălul «; »Manuscrisele de la Bisericiani și Râșca« etc.

Pe lângă aceste scrieri, d. Lepădatu a mai publicat articole judicioase de critică istorică în »Convorbirile literare« precum și o serie de studii, cercetări, izvoare și recenzii în volumul »Prinos lui D. A. Sturza«, în revistele Biserica ortodoxă română »Revista generală a învățământului«, »Semănătorul«, etc.

A tipărit deasemenia, o nouă ediție, foarte conștiințioasă, a operei lui Nicolae Bălcescu »Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul«, pe care a întregit-o cu șaisprezece narațiuni istorice prea frumoase despre »Zilele de cădere ale lui Mihai Vodă«.

Al. Lepădatu, în vremea mai nouă a dat la iveală o Istorie a Românilor în nemțește (2 vol.), publicată de vestita colecție a istoriei statelor europene pusă sub direcția savantului Lamprecht dela Universitatea din Lipsca. Tot în această colecție se tipărește o Istorie a Imperiului Otoman, din care d. Iorga a publicat până acuma trei mari volume.

D. Al. Lepădatu este fiul regretatului profesor și poet ardelean I. Lepădatu.

Ion Scurtu.

Urmarea articolului d-lui Vălsan: »Politică literară« se va publica în numărul viitor.

În »Neamul Românesc Literar« D-l Iorga scrie despre ultimul volum al lui Sandu Aldea »Ape Mari«.

D-l I. G. Miclescu, autorul pieselor »Mama« și »Jerfa« va prezenta pentru slagiunea viitoare o nouă piesă Teatrului Național din București.

Ultima fascicolă din »Figuri Contemporane« ne aduce pe lângă altele, o bună biografie a lui Nicolae Bălcescu autorul »Cântărei României« și a istoriei lui »Mihai Viteazul«. Fascicola coprinde un bun portret al lui Bălcescu și un fa-simil după autograful lui. (Prima pagină din Ist. lui Miha Viteazul).

În »Junimea Literară« din Bucovina, Victor Morariu analizează drama istorică a D-lui Delavrancea »Viforul«.

Rostand primește o sută de mii de lei pentru adaptarea lui »Faust«. Chan-tecler și-a sărbătorit de mult centenarul, dar un incident ivit în ultimul timp va împedeca, poate, seria reprezentațiilor. Guitry, actorul care face pe cocoș, s'a simțit jicnit de unele versuri rostite de Rostand în memoria lui Coquelin. Ar fi înțeles interpretul de azi, că autorul regretă pe acela, căruia îi încredințase rolul la început.

Henry Bataille cunoscutul poet și dramaturg francez a câștigat 20.000 de lei într'un proces cu Teatrul Sarah Bernhard, care a refuzat să-i monteze traducerea sa din Faust. Din această sumă Bataille hotărăște un premiu ce se va da ca încurajare, autorului unui volum de poezii și va ajuta pe un tânăr scriitor de teatru recomandat de un juriu ales într'adins, să-și joace piesa plătind cheltuețele trebuincioase montării.

Administrația din Mantua a hotărît să ridice un monument lui Virgiliu, care s'a născut în împrejurimile acestui oraș. Lângă Mincio se va face o »vale sacră«, așa cum a dorit-o el în cântul al III-lea din Georgice. Un templu înconjurat de brazi, în mijlocul căruia se ridică statuia

lui August și alături a poetului încununat de muze va fi clădit acolo.

Văduva lui Bjoernson va primi o rentă viageră din partea statului, de oarece averea rămasă pe urma poetului e neîndestulătoare. Bjoernson cheltuiă mult cu operele de binefacere.

Pentru încurajarea tinerilor autori dramatici, comitetul Teatrului din Viena: «Deutsche Volkstheater» a hotărât un premiu de trei mii de coroane ce se va da din doi în doi ani celei mai bune piese jucate la acel teatru.

Prin hărțile rămase după moartea cântăreței *Viardot-Garcia* s'a găsit un manuscris al lui Turgeniew. E un roman care va fi publicat după dorința moartei, numai după zece ani.

Un mare număr de versuri de *Goethe*, necunoscute până astăzi au fost tipărite într'o Bibliotecă germană: «Sophien-Ausgabe».

La Revue (1 Iunie 1910).

Henri Poincaré în «La Morale et la Science» cercetând năzuințele de a se creă o morală a științei, crede că nu se va putea ajunge nici odată la un asemenea rezultat.

Indicații interesante în «L'Argentine au XX-e siècle». Privirea Europei e ațintită asupra Argentinei, o țară și un popor nou de rasă latină, în mijlocul popoarelor americane.

Ellen Key, cunoscuta scriitoare suedeză face un scurt portret literar al lui Bjoernstjerne Björnson slujindu-se de câte-vă citate din discursurile și din conversațiile particulare ale poetului.

Jehan D'Ivray urmează cu impresiile sale din «Harem», povestind cruzimile și viața sensuală a unuia din regi: Ibrahim Pașa.

Nicolas Ségur are câte-vă pagini despre Jules Renard, pe care îl apropie de

Daudet și de Huysmans, — un temperament tot atât de impresionabil.

În «Trois Filles d'opéra» ni se dă câte-vă indicații despre viața celor trei dănuitoare rămase celebre în istoria teatrului: Sallé — un model de virtute: Duthé — o perversă; Fanny Essler — «care la Viena plăcea mult unui principe, foarte drag Francezilor și care a murit în floarea vârstei», e vorba de Regele Romei, copilul lui Napoleon.

Henri Coupin, adună impresiile și observațiile deosebiților învățați în ceea ce privește curiozitățile la animale.

Jules Bertant cercetând ultimele romane franceze spunea că nu s'a făcut nici un pas înainte în romanul de provincie de la Balzac și Flaubert, sunt mulți chiar, cari pentru tipuri de provincie copiază romanele lui Balzac. Un tânăr scriitor, Gaston Cronier autorul romanului: «Le Grand Electeur» e influențat de Flaubert.

Gabriel Trarieux scrie despre «Rața Sălbată» a lui Ibsen, care se reprezintă acum la Paris și care place mult» Dialogul e sublim, fără să ridici glasul și fără să ai nevoie de vre-o sfortare. Nu e un conflict de cugetări nici o întrecere de elocință ca dialogurile teatrului latin. Sunt mai mult niște monoloage paralele, cari exprimă deosebite vieți ce se freacă unele de altele, fără să se îmbine ci caută să se pătrundă cât mai mult pe sine».

La Revue des Deux-Mondes, (1 Iunie).

Cu citate și slujindu-se și de părerea altora *Gabriel Hanotaux* face o frumoasă descriere a vieții eroinei *Jeanne d'Arc* urmărind-o pas cu pas în toată manifestarea ei sufletească.

Augustin Filon semnează un articol privitor la defunctul rege al Angliei; o scurtă biografie și caracterizarea operii sale politice externe și interne.

Louis Bertrand. *L'Enchantement de la Mer-Morte*. Urmarea interesantei descrieri de călătorie făcută în locurile sfinte.

Caracterul pământului și al populației; impresii sugestive și mai cu seamă un stil ușor și ademenitor.

V. *Cherbuliez*, ajunge cu studierea romanului francez la *Rousseau*, «La Nouvelle Heloise.» Pe lângă analiza romanului, V. Ch. mai face și o caracterizare scurtă a autorului: un portret literar al lui Rousseau.

Robert de la Sizeranne, descrie *Salomea* din 1910 și cu o fină ironie satiri-

scază școala nouă în care nu găsește de cât o tendință către arheologie.

În *Cronica Dramatică*, *René Doumic*, scrie despre noua piesă a lui Zamacois: *La Fleur Merveilleuse*, piesă cu puține calități dramatice, dar cu multă poezie, foarte bogată în «tirade» gen-Rostand.

La *Cronica Musicală* cele din urmă două reprezentații: *Salomea* lui Strauss și *Le mariage de Téletmaque*.

RĂSPUNSURI

D-lui G. Rep. — *Köhatom*. — Au fost două greșeli de tipar asupra cărora n'am mai revenit.

Dr. V. Suc. — Desfacerea n'am putea-o face — dar nici până astăzi n'am primit broșura despre care ne scrieți.

C. M., Iași. — Confuz!

P. Pz. — Pe astea nu!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Manuscrisele publicate sau nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 10 Lei

În străinătate 12 Lei

Redacția: Str. Vântului 12. — Administrația: Str. Transilvaniei 13

Tip. și Stabiliment de Arte Grafice G. IONESCU, București, Str. Academiei 30.